

PRILOG

Praktični primjeri označavanja sadržaja stvorenog umjetnom inteligencijom u marketinškim komunikacijama

Prilog uz Smjernice za korištenje umjetne inteligencije u marketinškim komunikacijama, IAB Croatia/HURA

Ovaj prilog primjenjuje kriterije iz poglavlja 2.1 (Načelo 6. / Prepoznatljivost) i poglavlja 2.2, točke 3. i 4. Smjernica na konkretne vrste marketinških sadržaja s kojima se kreatori i oglašivači svakodnevno susreću. Svrha priloga nije propisivanje novih obveza, već olakšavanje primjene već usvojenih načela transparentnosti i prepoznatljivosti u praksi.

Tri razine označavanja

Razina	Kriterij primjene
OBVEZNO	Oznaka je obvezna kada bi njezin izostanak mogao dovesti prosječnog primatelja u zabludu o autentičnosti, stvarnosti, podrijetlu ili načinu nastanka sadržaja.
PREPORUČENO	Označavanje se preporučuje kada je umjetna inteligencija imala veću kreativnu ili komunikacijsku ulogu u nastanku sadržaja (do 50% sadržaja), ne predstavljajući izravan rizik od obmane primatelja.
NEPOTREBNO	Označavanje nije potrebno za pomoćne, tehničke uporabe UI-ja, poput lekture, prijevoda, prilagodbe formata ili interne pripreme sadržaja koji se ne distribuira javno.

1. Pisani/tekstualni sadržaj

Vrsta sadržaja	Objašnjenje korištenja	Razina označavanja	Primjer
Tekst oglasa/naslovi stvoreni UI-jem	UI generira varijante teksta za plaćenu pretragu ili društvene mreže prema briefu; čovjek odabire i uređuje konačnu verziju.	PREPORUČENO	Tekst carousel oglasa na Facebooku izrađen u alatu za generativni UI. Označeno vizualnom oznakom.

PRILOG

Praktični primjeri označavanja sadržaja stvorenog umjetnom inteligencijom u marketinškim komunikacijama

Vrsta sadržaja	Objašnjenje korištenja	Razina označavanja	Primjer
Članak/blog/PR stvoren UI-jem	UI piše većinu (više od 50%) ili cijeli članak objavljen kao autorski rad ili brendiran.	OBVEZNO	Tekst naslova „5 načina pripreme specialty kave” izrađen je uz UI, a uredio ga je čovjek. Objavljen s napomenom na početku teksta: „Stvorio UI.”
Opisi proizvoda u e-trgovini	Tekst izrađen prema predlošku, odnosno činjenični tekst generiran u velikoj količini izravno iz baze i specifikacija proizvoda.	NEPOTREBNO	800 opisa proizvoda automatski generirano iz specifikacija proizvoda. Opća napomena na stranici da je dio sadržaja izrađen pomoću UI dostatna je za cijelu stranicu.
Personalizirani tekst e-mail kampanje	UI prilagođava naslove i tijelo poruke prema segmentu primatelja na temelju ranijeg ponašanja.	PREPORUČENO	A/B testirani naslovi e-mailova kampanje za zadržavanje korisnika generirani UI-jem. Obuhvaćeno općom napomenom brenda o korištenju UI-ja.
Članak korigiran ili preveden UI-jem	Članak za čiju se lokalizaciju ili lekturu koristio neki od generativnih UI alata.	NEPOTREBNO	

2. Vizualni sadržaj

Vrsta sadržaja	Objašnjenje korištenja	Razina označavanja	Primjer
Fotorealistična slika proizvoda/glavna (hero) slika stvorena UI-jem	Slika izgleda kao stvarna fotografija stvarne scene, no nastala je generativnim UI alatom.	OBVEZNO	Glavna slika na početnoj stranici brenda za njegu kože generirana UI alatom kako bi nalikovala studijskoj fotografiji. Na početku (desno gore) oznaka “UI” ili “Stvorio UI”.

PRILOG

Praktični primjeri označavanja sadržaja stvorenog umjetnom inteligencijom u marketinškim komunikacijama

Vrsta sadržaja	Objašnjenje korištenja	Razina označavanja	Primjer
„Virtualni model” stvoren UI-jem	Sintetička, nepostojeća osoba prikazana kao stvarna kako nosi ili koristi proizvod.	OBVEZNO	Stranica proizvoda modnog brenda s modelom potpuno generiranim UI-jem. Na početku (desno gore) oznaka “UI” ili “Stvorio UI”.
UI retuširanje, uklanjanje pozadine ili povećanje rezolucije stvarne fotografije	Uređivanje autentične, postojeće fotografije — usporedivo s tradicionalnim uređivanjem fotografija.	NEPOTREBNO	Stvarna fotografija proizvoda kojoj je UI uklonio pozadinu i povećao rezoluciju prije objave na webu.
Ilustracija ili apstraktni vizualni elementi generirani UI-jem	Jasno stiliziran, nefotorealističan sadržaj — sam stil signalizira da nije fotografija stvarnosti.	PREPORUČENO	Set ikona generiranih UI-jem za odredišnu stranicu kampanje. Oznaka navedena u maloj napomeni u podnožju stranice.
Preoblikovanje odobrenih materijala za različite kanale	Tehnička prilagodba postojećeg, već odobrenog kreativnog materijala novim dimenzijama, bez sadržajne promjene.	NEPOTREBNO	Promjena veličine odobrenog kvadratnog Instagram oglasa u format 9:16 za Stories.

3. Video i audiosadržaj

Vrsta sadržaja	Objašnjenje korištenja	Razina označavanja	Primjer
Fotorealističan videooglas potpuno generiran UI-jem	Video izgleda kao stvarno snimljen materijal, no u potpunosti je nastao generativnim UI alatom.	OBVEZNO	Petnaestosekundni oglas „prizor na plaži” generiran u potpunosti UI videoatom. Na početku videa (desno gore) oznaka “UI” ili “Stvorio UI”.

PRILOG

Praktični primjeri označavanja sadržaja stvorenog umjetnom inteligencijom u marketinškim komunikacijama

Vrsta sadržaja	Objašnjenje korištenja	Razina označavanja	Primjer
Generički sintetički glas (voiceover)	UI naracija zamjenjuje glas glumca; glas nije kloniran iz konkretnog, prepoznatljivog stvarnog glasa.	PREPORUČENO	Video s objašnjenjem proizvoda koristi UI naraciju pretvorbom teksta u govor. Oznaka navedena u opisu videa.
UI sinkronizacija ili prijevod već odobrenog videa	Prilagodba postojećeg, već kreativno i pravno odobrenog sadržaja na drugi jezik.	NEPOTREBNO	Hrvatska sinkronizacija videooglasa koji je izvorno proizveden i odobren na engleskom jeziku.
Glazbena podloga ili jingle komponiran UI-jem	Kreativan doprinos, ali ne imitira konkretnog, prepoznatljivog, stvarnog izvođača.	PREPORUČENO	Desetosekundni jingle komponiran UI-jem korišten kao audiopodloga oglasa. Oznaka navedena u produkcijskim zaslugama.
Klonirani lik i/ili glas stvarne, prepoznatljive osobe (lažni sadržaj/deepfake)	Izravno se odnosi na identitet i prepoznatljivost stvarne osobe; pitanje pristanka odvojeno je od pitanja označavanja.	OBVEZNO (uz obvezan pristanak osobe)	Glas poznate osobe kloniran UI-jem korišten u oglasu zahtijeva i izričit pristanak te osobe. Na početku oznaka "UI" ili "Stvorio UI".

4. Konverzacijski/interaktivni sadržaj

PRILOG

Praktični primjeri označavanja sadržaja stvorenog umjetnom inteligencijom u marketinškim komunikacijama

Vrsta sadržaja	Objašnjenje korištenja	Razina označavanja	Primjer
Chatbot usmjeren prema korisnicima ili klijentima	Osoba bi, bez obavijesti, mogla pogrešno pretpostaviti da razgovara s čovjekom; ovo je i zaseban zahtjev transparentnosti prema Aktu EU-a o UI-ju (čl. 50).	OBVEZNO	Widget za razgovor na internetskoj stranici. Na početku (desno gore) oznaka "UI" ili "Stvorio UI".
Dinamička kreativna optimizacija (DCO)	UI slaže već odobrene, prethodno izrađene kreativne komponente prema signalima posjetitelja, bez generiranja novog sadržaja.	NEPOTREBNO	Kampanja u kojoj UI odabire koja će kombinacija prethodno odobrenog naslova i slike biti prikazana svakom posjetitelju. Način na koji trenutno funkcioniraju oglašivačke platforme, oglašivač/agencija nema mogućnosti označavati sadržaj ili utjecati na označavanje.
Internetska odredišna stranica (landing page) programirana UI alatima	UI korišten za izradu programskog koda.	NEPOTREBNO	Odredišna stranica kampanje koja je programirana korištenjem UI alata ne mora biti označena ako je multimedijalni i tekstualni sadržaj generirao čovjek.

5. Personalizacija i ciljanje

Vrsta sadržaja	Objašnjenje korištenja	Razina označavanja	Primjer
Programatska optimizacija ponuda (bidding)	U potpunosti potrošaču nevidljiv proces; potrošač nikada ne vidi odluku koju je donio UI alat, već samo rezultirajući, već oznakom obuhvaćen kreativni sadržaj.	NEPOTREBNO	Prilagodba visine licitiranja na oglašivačkim platformama.

PRILOG

Praktični primjeri označavanja sadržaja stvorenog umjetnom inteligencijom u marketinškim komunikacijama

Vrsta sadržaja	Objašnjenje korištenja	Razina označavanja	Primjer
UI segmentacija publike	Analitički proces grupiranja korisnika; nevidljiv krajnjem potrošaču kao oblik sadržaja.	NEPOTREBNO	Grupiranje korisnika u look-alike segmente radi targetiranja kampanje.

6. Influenceri i sadržaj

Vrsta sadržaja	Objašnjenje korištenja	Razina označavanja	Primjer
Potpuno virtualni/UI influencer	Sintetička persona prikazana kao stvarna osoba sa stvarnim mišljenjima i iskustvima.	OBVEZNO	Profil kojim upravlja brend za fiktivnog influencera koji postoji isključivo kao slike i objave generirane UI-jem. Na početku (desno gore) oznaka "UI" ili "Stvorio UI".
Izjava korisnika generirana UI-jem	Implicira stvarno iskustvo stvarnog korisnika, no izjava je u cijelosti generirana UI-jem, što graniči s načelom istinitosti, ne samo s obvezom označavanja.	OBVEZNO	„Videorecenzija” u kojoj je izgovorena izjava generirana UI-jem, a ne stvarna izjava stvarnog korisnika proizvoda. Na početku (desno gore) oznaka "UI" ili "Stvorio UI".
Stvarni influencer koristi UI kao pomoć u pisanju objava ili uređivanju vizuala	Osoba i preporuka su stvarne; UI sudjeluje samo u influencerovu vlastitom kreativnom procesu.	PREPORUČENO	Influencer izrađuje nacrt objave uz UI alat, zatim ga uređuje svojim glasom — uz zasebnu, obveznu oznaku komercijalne suradnje #oglas.

7. Kreativni proces

PRILOG

Praktični primjeri označavanja sadržaja stvorenog umjetnom inteligencijom u marketinškim komunikacijama

Vrsta sadržaja	Objašnjenje korištenja	Razina označavanja	Primjer
Interno istraživanje, interni materijali i ideacija	Strateški i interni radni materijal koji potrošač nikada ne vidi.	NEPOTREBNO	U procesu ideacije kreativnog koncepta korišteni su generativni UI alati.

Napomena 1: granični slučajevi (npr. masovni opisi proizvoda, dinamička kreativna optimizacija, personalizirane odredišne stranice) ostaju predmet stručne prosudbe kreatora te se preporučuje njihovo periodično preispitivanje od strane Radne skupine (Etičkog vijeća) IAB-a Croatia za umjetnu inteligenciju.

Napomena 2: izgled oznake definiran je u odlomku 4. Označavanje sadržaja stvorenog UI-jem (pozitiv i negativ), a njegova aplikacija bez obzira na prirodu medija i komunikacijskog sredstva (audio, video, tisak itd.) treba biti takav da ga prosječan potrošač na prvi pogled može vidjeti i razumjeti. U audioformatu preporučuje se na kraju izreći tekst "Stvorio UI".